

Neolatin irodalom

Neolatin Literature

A Szegedi Tudományegyetem Irodalomtudományi Doktori Iskolájának képzési terve a 2016. szeptember 1-étől induló képzésekben

Content update and English version under preparation

1. Kurzusok

Az alprogram vezetője: Kasza Péter, hab. PhD egyetemi docens

A stúdiumok és a kutatómunka középpontjában az alábbi témák állnak:

Petrarca latin nyelvű munkái, utóélet, hatástörténet

A PhD program egyik alappillére a Petrarca-kutatás, amelyben az utóbbi évtizedben ismét előtérbe kerültek a latin nyelven írott művek. A morálfilozófus Petrarca portréjának kiegészítése és az irodalmi levél műfaját Cicero nyomán újratereztető filológus tevékenysége áll a középpontban. Vállalkozik az alprogram hatástörténeti vizsgálódásokra is (műfaj történeti, motívumtörténeti stb. szempontok figyelembevételével).

A neolatin eposz

Petrarca *Africa* című eposza szolgál mintául a későbbi korok eposzsköltői (Vida, Sannazzaro, Tasso, Milton, stb.) számára. A kutatások feladata a latin nyelven írt eposzok kontextusba helyezése, a népnyelvű eposzokkal és más műfajokkal való kapcsolódási pontjaik vizsgálata. Lehetőségük van tematikus kutatásra is, amely esetben egy bizonyos eposzfajta (keresztény témájú eposz, nemzeti eposz, történelmi témájú eposz, eposzparódia) diakron vizsgálata a cél.

Humanista történetírás (XVI-XVII. századi magyar illetve magyar vonatkozású történetírók) A korabeli magyar művelődés egyik nagy kihívása volt, hogy a magyar történelemről a nemzetközi közönséget is elérő, színvonalas latin nyelvű alkotások szülessenek. Ez felölelte a korabeli ars historica, vagyis történeti elméleti irodalomban való tájékozódást megcélzó magyarországi erőfeszítéseket is. A megszületett művek egyben a korabeli magyar és közép-európai történelem legfontosabb kútfői is, használatukat azonban alaposan megnehezíti, hogy legtöbbjüknek nincs magyar fordítása vagy modern, kritikai igényű, megbízható kiadása. Feladat tehát kiadatlan és feldolgozatlan szerzők műveinek gondozása, fordítása, jegyzetelése. Mindez azt a célt szolgálja, hogy megvilágíthatóvá váljék, milyen szálak fűzik a magyarországi történetírást az európai historiográfiához.

Poétika- és retorikaelmélet

Irodalomtörténet és irodalomelmélet nemhogy nem zárja ki, hanem sokkal inkább kölcsönösen feltételezi egymást. Ezt a valójában közhelyet a neolatin irodalom vonatkozásában a tárgyhoz kapcsolódó poétika- és retorikaelméleti kutatások tehetik mindenki számára egyértelművé. A számos kor írói gyakorlatát közvetlenül befolyásoló iskolai oktatástól kezdődően az antik gyökerekig visszanyúló, ugyanakkor jelentős utóélettel rendelkező művek kutatása a magyar művelődés- és irodalomtörténet komoly feladata.

Rotterdami Erasmus és magyarországi recepciója

A holland humanista hatalmas életművének vizsgálatát Erasmus-filológia szegényes állapota is indokolja. Az egyes művek fordításán, valamint az erasmusi szellemiség retorikai, teológiai-etikai, pedagógiai szempontú elemzésén túl a hatástörténet és azon belül is a magyarországi utóélet vizsgálata kecsegtethet nagyrészt még feltáratlan témákkal, amelyek Erasmus és a kortárs magyar humanisták kapcsolatrendszerének feltérképezésétől kiindulva a hazai reformáció Erasmus-hivatkozásain keresztül egyes művek egészen a XIX. századig nyúló iskolai használatáig terjednek.

Ehhez kapcsolódik a részben antik, részben már eleve erasmusi mintát követő olyan műfajok kutatása, mint a legváltozatosabb témákat érintő dialógus-, illetve traktátus-irodalom, valamint a *respublica litteraria* működésében nélkülözhetetlen episztolográfia.

I. képzési ciklus: Elmélet + Kutatómunka (120 kredit)

Elmélet (60 kredit)

12 kötelező tantárgy (60 kredit):

A témavezetővel való előzetes konzultáció nyomán a felsorolt témák közül maximum kettő kiváltható a doktori iskolán belüli többi program kínálatából.

1. A kései középkor és a korai reneszánsz műfajai (1. félév, 3x5 kredit, heti 3 óra, szeminárium, gyakorlati jegy) – 1-1 tárgy átvétele lehetséges más doktori iskolák kínálatából a doktori program vezetőjének belátása szerint

2. A humanista történetírás (2. félév, 3x5 kredit, heti 3 óra, szeminárium, gyakorlati jegy) – 1-

1 tárgy átvétele lehetséges más doktori iskolák kínálatából a doktori program vezetőjének belátása szerint

3. Poétika- és retorikai elméletek a korai újkor neolatin irodalmaiban (3. félév, 3x5 kredit, heti

3 óra, szeminárium, gyakorlati jegy) – 1-1 tárgy átvétele lehetséges más doktori iskolák kínálatából a doktori program vezetőjének belátása szerint

4. Neolatin eposzok, dialógusok, levelezés Európában és Magyarországon (4. félév, 3x5 kredit, heti 3 óra, szeminárium, gyakorlati jegy) – 1-1 tárgy átvétele lehetséges más doktori iskolák kínálatából a doktori program vezetőjének belátása szerint

Kutatómunka (60 kredit)

kutatómunka: 4 kötelező félév (60 {félévenként 15} kredit):

1. Publikáció

- a) Tanulmány magyarul (bármely félévben, ismételhető, min. 2 db)
- b) Tanulmány idegen nyelven (bármely félévben, ismételhető, min. 1 db)
- c) Cikk magyarul (bármely félévben, ismételhető, min. 2 db)
- d) Cikk idegen nyelven (bármely félévben, ismételhető, min. 1 db)

2. Prezentáció

- a) Konferencia-előadás magyarul (bármely félévben, ismételhető, min. 2 db)
- b) Konferencia-előadás idegen nyelven (bármely félévben, ismételhető, min. 1 db)

Komplex vizsga (0 kredit)

Az SZTE Doktori Szabályzata szerinti követelmények szerint az ott leírt módon.

II. képzési ciklus: Kutatómunka + Oktatás + Beszámoló (min. 120 kredit)

Kutatómunka (60 kredit)

A félévek előrehaladtával emelkedő volumenben: ennek megfelelően a félévek sorrendjében 20+25+35+40 = összesen 180 kredit értékben.

1. Publikáció

- a) Tanulmány magyarul (bármely félévben, ismételhető, min. 2 db)
- b) Tanulmány idegen nyelven (bármely félévben, ismételhető, min. 1 db)
- c) Cikk magyarul (bármely félévben, ismételhető, min. 2 db)
- d) Cikk idegen nyelven (bármely félévben, ismételhető, min. 1 db)

2. Prezentáció

- a) Konferencia-előadás magyarul (bármely félévben, ismételhető, min. 2 db)
- b) Konferencia-előadás idegen nyelven (bármely félévben, ismételhető, min. 1 db)

Oktatás (4×4 = 16 kredit)

Félévenként max. 2 db 2 órás kurzus az 5., 6., 7. és 8. félévben félévenként összesen 4 kredittel a témavezető és / vagy programvezető belátása szerint.

Beszámoló (4×5 = 20 kredit)

Beszámoló a PhD-dolgozathoz szükséges kutatásokról félévenként minimum kétszer az 5., 6.,

7. és 8. félévben félévenként összesen 5 kredittel a témavezető és / vagy programvezető belátása szerint.

2. A doktori iskola keretében meghirdetett doktori témák

- Petrarca latin nyelvű munkái, utóélet, hatástörténet
- A neolatin eposz
- Humanista történetírás (16–17. századi magyar, illetve magyar vonatkozású történetírók)
- Történetelmélet (az ars historica reneszánsz és kora újkori megjelenése)
- Poétika- és retorikaelmélet
- A reneszánsz és a kora újkor latin nyelvű tudományossága
- Rotterdami Erasmus és magyarországi recepciója

3. A doktori iskola kutatási területei

- Az itáliai humanizmus és kelet-közép-európai recepciója
- A neolatin irodalom műfajai a 16–18. században
- A németalföldi humanizmus és recepciója Kelet-Közép-Európában
- Poétikai és retorikai tendenciák a 15–18. században